

PROVEDBENI PROGRAM OPĆINE RAŠA

RAŠA 2021. – 2025. GODINE

SADRŽAJ

RIJEČ NAČELNICE OPĆINE RAŠA	2
UVOD	3
1. OPĆI PODACI.....	4
1.1. INSTITUCIONALNI OKVIR.....	6
2. RAZVOJNE MOGUĆNOSTI, OGRANIČENJA I POTREBE.....	8
2.1. RAZVOJNE MOGUĆNOSTI	8
2.2. RAZVOJNA OGRANIČENJA	8
2.3. RAZVOJNE POTREBE	9
3. VIZIJA, PRIORITETI, POSEBNI CILJEVI I MJERE	11
3.1. MJERE PROVEDBENOG PROGRAMA.....	16
3.2. OPIS MJERA I INDIKATORI	19
4. INDIKATIVNI FINACIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU MJERA, AKTIVNOSTI I PROJEKATA	37
4. OKVIR ZA PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE	41

RIJEČ NAČELNICE OPĆINE RAŠA

Dragi sugrađani,

Provedbeni program za mandatno razdoblje od 2021. do 2025. godine donesen je krajem 2021. godine i predstavlja programski dokument kojim izvršno tijelo Općine definira smjer gospodarskog i društvenog razvoja naselja na području naše općine. Naravno, uzimajući u obzir sve naše razvojne potrebe i potencijale, ali i ograničenja.

U izazovnim vremenima globalne pandemije izazvane virusom COVID-19 zbog koje će i društveni i gospodarski oporavak biti ništa manje izazovan, pokušao sam ovim Programom kreirati konkretne mjere, definirati listu projekata, koji će ubrzati društveni i gospodarski oporavak naše Općine. Program predstavlja srednjoročni strateški dokument, a za njegovu uspješnu provedbu neophodan je posvećen rad općinskih tijela.

Kako bi Program bio provediv i konzistentan s već usvojenim strateškim razvojnim dokumentima, svaki prioritet, razvojni cilj i mjeru uskladio sam po načelu koherentnosti. Tako su Programom utvrđeni prioriteti budućeg razvoja sadržani u sljedećim prioritetnim područjima:

1. Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva,
2. Poboljšanje infrastrukture, zaštita okoliša i unaprjeđenje kvalitete života građana,
3. Zaštita i održiva valorizacija rudarske, industrijske, kulturne i prirodne baštine.

Set definiranih ciljeva i pripadajućih mjera omogućiti će razvoj naše Općine u smjeru kojeg, vjerujem, želi svaki naš sugrađanin; učiniti Rašu modernom Općinom koja svoj razvoj temelji na sinergiji naših prirodnih ljepota, rudarske baštine, poljoprivrede i malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva.

Ovaj progresivni pristup razvoja rezultirati će povećanjem kvalitete i dostupnosti javnih usluga, olakšati svakodnevni život građana, privući nove investicije, diverzificirati lokalno gospodarstvo i privući mlade obitelji iz drugih krajeva Istre i ostatka Hrvatske.

U radu i provedbi ovog Programa voditi ću se načelima uključivosti i transparentnosti, a na njegovom ostvarenju raditi će sva općinska i javna tijela. Želim također uključiti svakog našeg sugrađanina, a pa ovim putem pozivam sve Vas koji stečenim znanjima, vještinama i kompetencijama možete dati svoj doprinos ostvarenju navedenih ciljeva da se pridružite.

Vaš Načelnica,

Mr.sc. Glorija Paliska dipl.ing.stroj.

UVOD

Provedbeni program je kratkoročni akt strateškog planiranja, od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji izrađuje i donosi izvršno tijelo JLP(R)S. Kao provedbeni akt strateškog planiranja lokalne i regionalne razine, ima za cilj osigurati upravnim tijelima JLP(R)S, ali i ostalim dionicama samoupravne jedinice, učinkovit i djelotvoran alat za provedbu posebnih ciljeva i prioriteta djelovanja te ostvarenje postavljene vizije razvoja.

Provedbeni program JLP(R)S donosi izvršno tijelo JLP(R)S za mandatno razdoblje, u pravilu na 4 godine.

Provedbenim programom JLS opisuje se i osigurava provedba posebnih ciljeva utvrđenih u planu razvoja JLS (ako je izrađen), odnosno provedba posebnih ciljeva utvrđenih u planu razvoja JP(R)S, kao i poveznica mjera s odgovarajućim stavkama u proračunu JLS (aktivnostima i projektima) na kojima je potrebno planirati sredstva za provedbu.

U skladu s odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 123/17) izrada provedbenih programa je obavezna za jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave.

Provedbeni program JLP(R)S obavezno sadrži mjere definirane u akcijskom planu izrađenom u svrhu razrade provedbe posebnih ciljeva utvrđenih u planu razvoja JLP(R)S (ukoliko je primjenjivo). Akcijski plan za provedbu plana razvoja JLP(R)S se izrađuje ukoliko se nositelj izrade opredijeli za to, no izrada nije obavezna.

Općina Raša izradila je akcijski plan za razdoblje od 2021. do 2025. godine s koji je usklađen predmetni provedbeni program.

Za potrebe prilagodbe promjenama u prioritetnim javnim politikama, fiskalnom okruženju te drugim nepredviđenim okolnostima, provedbeni program JLP(R)S je moguće ažurirati jednom godišnje, odnosno prema utvrđenoj potrebi.

Obvezni sadržaj provedbenih programa propisan je Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/2018).

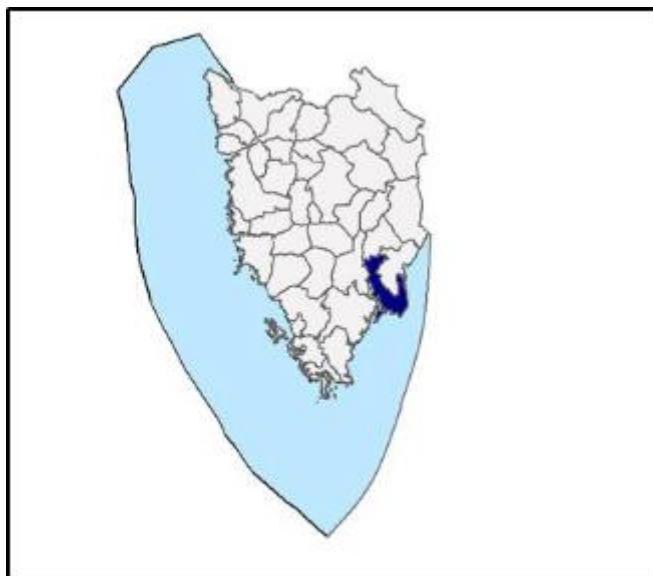
1. OPĆI PODACI

Istarska županija obuhvaća veći dio Istre - najvećeg jadranskog poluotoka. Najzapadnija točka Republike Hrvatske je u Istarskoj županiji (Bašanija, rt Lako) na 45° sjeverne zemljopisne širine. Smještena u sjeveroistočnom dijelu Jadranskog mora, Istra je s tri strane okružena morem, a sjevernu granicu prema kopnu čini linija između Miljskog zaljeva (Muggia) u neposrednoj blizini Trsta i Prelučkog zaljeva, u neposrednoj blizini Rijeke. Tako povoljnim zemljopisnim položajem, gotovo u srcu Europe, na pola puta između ekvatora i sjevernog pola, Istra je oduvijek predstavljala most koji

Administrativno je Istarska županija podijeljena na 41 teritorijalnu jedinicu lokalne samouprave odnosno na 10 gradova i 31 općinu.

Općina Raša smještena je na istočnoj obali istarskog poluotoka, udaljena 66 km od Rijeke, 38 km od Pule, 36 km od Pazina. Prostire se na 80,15 km² od čega obalno područje zauzima 49 km², od Svetog Bartula na sjeveru, uz južnu dolinu rijeke Raše pa sve do njenog ušća, na zapadu i Kvarnera na jugu i istoku. Na sjeveru graniči s općinom Nedeščina, na istoku sa gradom Labinom, a na zapadu sa općinom Barban i Marčana. Područje Općine obuhvaća ukupno dvadeset tri naselja: Barbići, Brgod, Brovinje, Diminići (Sveti Lovreč Labinski), Crni, Drenje, Koromačno, Krapan, Kunj, Letajac, Most Raša, Polje, Raša, Ravni, Skitača, Stanišovi, Sveta Marina, Sveti Bartul, Škvaranska, Topid, Trget, Trgetari, Viškovići.

Slika 2: Prostorni položaj Općine Raša

Izvor: PUR Općine Raša 2014.-2020.

Općina Raša ima obilježja mediteranske klime i vegetacije Sredozemlja. Karakterizira ju topla i suha ljeta s više od 10 sati sunca dnevno, te pro hladne i vlažne zime. Temperature iznad 10 stupnjeva Celzijusa su prisutne više od 200 dana u godini, što doprinosi razvoju turističkih aktivnosti i izvan glavne turističke sezone. Tlo na području

Općine odgovara obilježjima područja nazvano *Siva Istra*. To je kraško područje čija se geološko-litološka građa pretežno sastoji od krednih i dolomitnih vapnenaca koji su stabilni i dobrih geo-tehničkih svojstava. Podzemlje je poznato po jednom od najkaloričnijih kamenih ugljena u Europi.

Geoprometni položaj općine Raša određen je sustavom državnih cestovnih pravaca prema Rijeci, Puli i Pazinu te sustavom županijskih i lokalnih cesta. Općina Raša je prometno povezana s Rijekom i Pulom, državnom cestom (D66) koja prolazi neposredno kroz Rašu, a povezuje Istarski ipilon (A9) i Kvarnersku autocestu (A7), odnosno međunarodni granični prijelaz Rupa. Preko cestovnog prometnog čvora kod Vozilića povezana je državnom cestom (D64) koja vodi do Pazina i Istarskog ipsilona (A8). Državnom cestom (D500) spojena je s tunelom Učka. Državna cesta (D419) je poveznica naselja Most Raša i luke Bršica.

Morska područja pomorskog prometa su: lučko područje Raša-Bršica (djelomično u Općini Barban) s lukom Trget, luka Tunarica, luka Koromačno, luka Ravni i luka Sveta Marina. Bršica je uvala i luka međunarodnog gospodarskog značaja (Raša-Bršica), na istočnoj obali Raškoga zaljeva. Zajedno s lukom u obližnjim Štalijama, dio je lučkog bazena Raša. Njome upravlja Lučka uprava Rijeka čiji je osnivač Republika Hrvatska. Slobodna zona Bazen Raša sastavni je dio slobodne zone Luka Rijeka. Dva dijela luke, Štalije i Bršica, zajedno se protežu u dužini 2,8 km, na približno 15 ha ograđenog prostora, od ušća rijeke Raše do rta Trget. Danas je luka Bršica značajna za promet kamena, drva i stoke. Uredbom Vlade Republike Hrvatske od 26. lipnja 2013. godine, prijelaz Raša-Bršica određen je kao stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika i roba u pomorskom prometu. Raška željeznička pruga, dužinom od 52,7 km proteže se od Štalije do Lupoglava, a već godinama je izvan funkcije. Na području Općine nema zračne luke pa je zračni putnički promet usmjeren na 40-ak km udaljenu ZL Pula.¹

Aktivnosti i obilježja stanovništva na pojedinom području čine temelj njegova razvoja i središnji su element određivanja strateškog usmjerenja. Istarska županija sa 208.055 stanovnika čini 4,86% u ukupnom broja stanovnika Republike Hrvatske. Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine na području Općine Raša obitavalo 3.183 stanovnika. Sukladno klasifikaciji ruralnih područja, Općina Raša spada u skupinu značajnog ruralnog područja u kojem preko 50% stanovništva živi u ruralnim zajednicama.

Najveći udio stanovništva je ekonomski neaktivan i čini 44,3% populacije. Zaposleni čine 36,8% stanovništva, a nezaposleni 8,3% stanovništva. S obrazovnog aspekta, 47,1% stanovništva ima završeno srednjoškolsko obrazovanje, 33,3% osnovnu školu i manje, a 9,2% više ili visoko obrazovanje.

Još uvijek nisu javno dostupni podaci posljednjeg popisa stanovništva pa se sukladno kretanju prirodnog prirasta i migracija stanovništva, procjenjuje da je početkom 2020. godine Općina Raša brojila 2.938 stanovnika odnosno 7,7% manje u odnosu na 2011. godinu.

---

¹ Izvor: PUR Općine Raša 2014.-2020.

Lokalno gospodarstvo uglavnom se oslanja na prerađivačku industriju, trgovinu, poljoprivredu i ugostiteljstvo. U posljednjih 7 do 8 godina sve veći značaj ima i turizam, što je osim po prihodima vidljivo po rastu smještajnih kapaciteta i turističkog prometa.

1.1. INSTITUCIONALNI OKVIR

Općina Raša jedinica je lokalne samouprave osnovana i ustrojena te zadužena za obavljanje nadležnosti i poslova propisanih Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20). Tijela Općine Raša su:

Općinsko vijeće (predstavničko tijelo)

Općinski načelnica (izvršno tijelo).

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisuje da gradovi u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima, a odnos se na:

- ✓ uređenje naselja i stanovanje,
- ✓ prostorno i urbanističko planiranje,
- ✓ komunalno gospodarstvo,
- ✓ brigu o djeci,
- ✓ socijalnu skrb,
- ✓ primarnu zdravstvenu zaštitu,
- ✓ odgoj i osnovno obrazovanje,
- ✓ kulturu, tjelesnu kulturu i sport,
- ✓ zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- ✓ protupožarnu zaštitu i civilnu zaštitu,
- ✓ promet na svom području,
- ✓ te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Rad općinske uprave organiziran je kroz Jedinostveni upravni odjel kojim upravlja pročelnik Jedinostvenog upravnog odjela.

Općinska načelnica usmjerava djelovanje Jedinostvenog upravnog odjela u obavljanju poslova iz nadležnosti Jedinostvenog upravnog odjela i nadzire njegov rad.

Unutar Jedinostvenog upravnog odjela Općine Raša se obavljaju poslovi po sljedećim područjima rada:

- ✓ poslovi iz oblasti društvenih djelatnosti: kulture, tehničke kulture i sporta, odgoja djece predškolske dobi, osnovnog školstva, socijalne skrbi, zdravstva i udruga građana,
- ✓ poslovi vezani za gospodarski razvoj,

- ✓ poslove vezani za razvoj turizma,
- ✓ poslovi iz oblasti komunalnog gospodarstva (izrada programa izgradnje i održavanja komunalne infrastrukture, upravni postupci u oblasti komunalnog gospodarstva, provedba komunalnog reda),
- ✓ poslovi iz oblasti prostornog uređenja i zaštite okoliša (organiziranje i sudjelovanje u izradi izvješća o stanju u prostoru i programa za unaprjeđenje stanja u prostoru, organiziranje poslova na donošenju prostornog plana uređenja Općine i provedba javne rasprave, predlaganje programa i mjera zaštite okoliša u slučajevima onečišćenja okoliša lokalnih razmjera),
- ✓ poslovi pripreme akata u gospodarenju nekretninama u vlasništvu Općine (prodaja i zakup nekretnina, najam stanova i zakup poslovnih prostora),
- ✓ poslovi vezani za uređenje prometa na području Općine,
- ✓ poslovi vezani za gospodarenje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske i Općine,
- ✓ poslovi vezani za izradu projekata za apliciranje prema EU, stranim donatorima i tijelima državne vlasti,
- ✓ poslovi vođenja financijskog i materijalnog poslovanja Općine (izrada proračuna i godišnjeg obračuna proračuna Općine, razrez i naplata prihoda koji pripadaju Općini kao jedinici lokalne samouprave, obavljanje računovodstvenih poslova, vođenje knjigovodstvenih evidencija imovine Općine, vođenje poslova osiguranja imovine Općine)
- ✓ poslovi opće uprave (opće i kadrovske poslove, obavljanje poslova i vođenje evidencija iz oblasti radnih odnosa, osiguravanje tekućih uvjeta za rad Jedinog upravnog odjela (održavanje, zagrijavanje i čišćenje prostorija, nabava opreme), poslovi pisarnice, arhiviranja i otpreme pošte),
- ✓ poslovi unaprjeđenja mjesne samouprave i rada mjesnih odbora,
- ✓ poslovi javne nabave roba, radova i usluga.

2. RAZVOJNE MOGUĆNOSTI, OGRANIČENJA I POTREBE

2.1. RAZVOJNE MOGUĆNOSTI

Razvojne mogućnosti Općine Raša proizlaze iz raspoloživih razvojnih potencijala. Raša se kao i ostatak Labinštine gospodarski razvio i identitetski oblikovao zahvaljujući rudarskoj industriji. Eksploatacija ugljena je više od dva stoljeća bila ključni pokretač gospodarskog razvoja i u značajnoj je mjeri determinirala razvoj komplementarnih industrija (prerađivačke, proizvodnje energije, prometa i skladištenja, trgovine).

Raša je nastala isključivo zahvaljujući razvoju rudarstvu na području Labinštine. Urbano područje izvorno je izgrađeno za radnike obližnjih ugljenokopa i njihove obitelji. Većina današnjih žitelja Raše su bivši radnici ugljenokopa i njihovi potomci. Napušteni ugljenokopi, urbana cjelina Raša i lokalno stanovništvo predstavljaju jedinstveni primjer kulturno-povijesnog nasljeđa rudarstva i eksploatacije ugljena u ovom dijelu Europe. Premda su raški ugljenokopi odavno zatvoreni i nemaju gospodarske funkcije, zahvaljujući navedenim značajkama, moguće im je kroz aktivaciju u turističke svrhe ponovo dati gospodarski značaj.

Od ostalih razvojnih potencijala svakako je važno istaknuti potencijal razvoja ekopoljoprivrede, malog i srednjeg poduzetništva u prerađivačkim djelatnostima, ostale kulturne materijalne i nematerijalne baštine, te potrebu bolje sinergije turizma s drugim gospodarskim djelatnostima.

Živim u izazovnim vremenima, a ogledaju se kroz rapidan razvoj tehnologije i četvrtu industrijsku revoluciju, te aktualnu pandemiju COVID-19. U posljednjih nekoliko godina došlo je do brojnih promjena svakodnevnog života i radu Europljana. Polako se mijenjaju prioriteti svakodnevnog života, a posebno je zanimljiv trend iseljavanja mladih obitelji iz velikih urbanih sredina u ruralne ili male urbane sredine. Brojni građani više nisu vezani uz fizičko radno mjesto nego posao obavljaju na daljinu (od kuće, privatnog poslovnog prostora i sl.). To im daje određenu slobodu i mogućnost življenja u manje stresnoj okolini kakva je Raša, a Općini Raša pruža mogućnost demografskog oporavka u srednjoročnom vremenskom razdoblju, jačanja konkurentnosti lokalnog tržišta rada, ekonomskog i društvenog razvoja. Ukoliko navedenim razvojnim mogućnostima pribrojimo i kompetentne organizacijske kapacitete Općine, u mandatnom razdoblju moguće je postaviti čvrste programske osnove i započeti realizaciju dugoročno održivog rasta i razvoja Raše.

2.2. RAZVOJNA OGRANIČENJA

Ključni ograničavajući čimbenik razvoja Raše predstavljaju već spomenuti negativni demografski trendovi (broj stanovnika u posljednjih deset godina smanjen je za najmanje 7,70%, kojeg prati rast udjela starijeg stanovništva u populaciji) u kombinaciji

sa nekonkurentnim tržištem rada (nedostatak znanja, vještina i kompetencija trenutno nezaposlenih i očekivano nezaposlenih za IV. industrijsku revoluciju).

Dodatni izazov za Općinu Raša predstavljaju recentne odluke EU o prelasku na niskougličnu ekonomiju u narednom razdoblju, što će negativno utjecati na fiskalni kapacitet Općine Raša. Očekivani negativni utjecaj sadržan je sa prihodovne i rashodovne strane proračuna Općine. Prelazak na niskougličnu ekonomiju rezultirati će smanjenjem proizvodnih kapaciteta lokalnih iznimno važnih gospodarskih subjekata poput Holcima i TE Plomin, od kojih Općina Raša stječe prihode po osnovi izravne naknade (TE Plomin), komunalne naknade (Holcim) i poreza i prireza zaposlenih građana s područja Općine Raša (Holcim, TE Plomin, Rockwool i dr.). Obzirom na očekivano povećanje nezaposlenosti i posljedično socijalnih potreba egzistencijalno ugroženog lokalnog stanovništva, očekuje se značajno povećanje izdataka Općine Raša, koji samo po osnovi naknada kućanstvima i subvencija već sada iznose prosječno 17,09% rashoda poslovanja.

Od ostalih razvojnih ograničenja svakako je važno istaknuti udaljenost zdravstvenih ustanova i nedostatak usluga za osobe starije životne dobi.

2.3. RAZVOJNE POTREBE

Razvojne potrebe Općine Raše organski su povezane sa strateškim prioritetima razvoja Općine, prethodno definiranim u strateškim dokumentima i akcijskom planu. Također predstavljaju izazov jer njihova realizacija ne ovisi isključivo o Općini i institucijama nego i o spremnosti na suradnju svih lokalnih dionika (poduzetnika, obrtnika, poljoprivrednika, OCD-ova, građana). Navedeno je razvidno iz sljedećih identificiranih razvojnih potreba:

Učinkovitije upravljati raspoloživim prostorom i aktivirati nevalorizirane prostorne resurse, a posebno rudarsku baštinu

Očuvati prirodu i okoliš, a razvoj temeljiti na načelima održivog razvoja

Poboljšati kvalitetu komunalne infrastrukture

Izraditi i implementirati pametna rješenja kroz proces digitalizacije i zelenih javnih usluga

Kreirati i provoditi demografske mjere na lokalnoj razini

Uskladiti potrebe lokalnog tržišta rada s upisnim kvotama, obrazovnim smjerovima i politikom stipendiranja

Potaknuti diverzifikaciju lokalnog gospodarstva

Maksimizirati koristi od turizma kroz bolju suradnju i sinergiju s ostalim gospodarskim djelatnostima

Poboljšati dostupnost i kvalitetu zdravstvenih, socio-zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga stanovništvu

Ojačati fiskalni kapacitet Općinskog proračuna

Kroz bolju komunikaciju s građanima i OCD-ovima (posebno s mladima) potaknuti stvaranje pozitivnih odnosa, društvenog povjerenja i kohezije.

3. VIZIJA, PRIORITETI, POSEBNI CILJEVI I MJERE

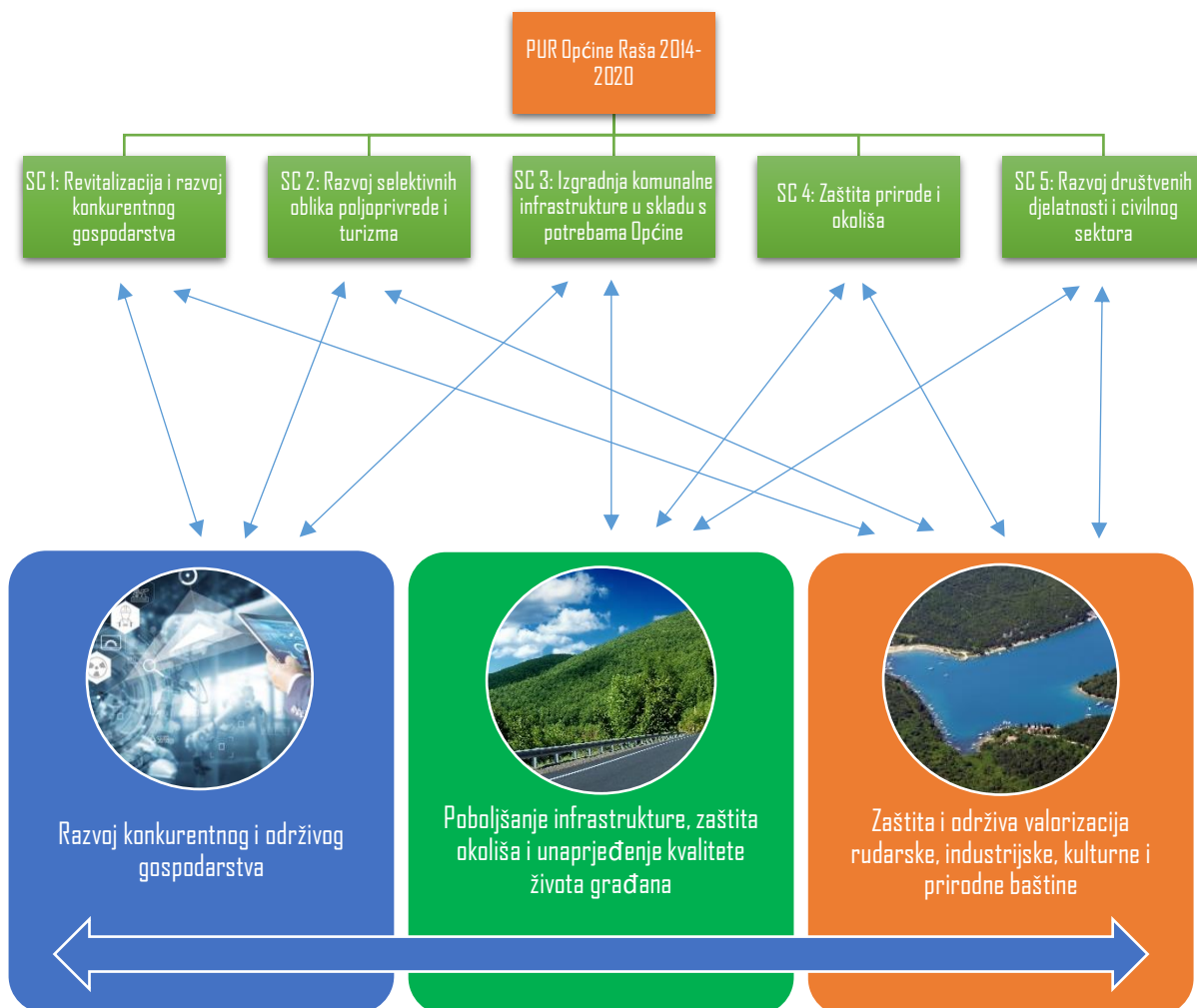
Vizija predstavlja opći i dugoročan cilj ukupnog razvoja lokalne zajednice. Ona integrira sve ono čime općina Raša raspolaže i što će ostaviti u nasljeđe budućim generacijama; materijalnu i nematerijalnu kulturnu baštinu, očuvan okoliš, razvijenu komunalnu i poduzetničku infrastrukturu, te društvenu i socijalnu koheziju.

Vizija ovog provedbenog programa sadržana je u sljedećoj rečenici.

***KVALITETAN ŽIVOT SRETNIH LJUDI U SINERGIJI S RUDNIKOM
PRIRODNIH LJEPOTA I BOGATIH POLJA RAŠKE DOLINE***

U viziji razvoja istaknuti su raspoloživi razvojni potencijali Općine Raša koji zbog različitih internih i eksternih čimbenika do danas nisu bili u optimalnoj mjeri ekonomski i društveno valorizirani. Stavljanjem u funkciju raspoloživih resursa omogućit će se ubrzan društveni i gospodarski razvoj, a održivim korištenjem osnažit će se stabilan i dugoročan rast i razvoj.

Glede uloge Općine Raša u doprinosu ostvarenja vizije potrebno je naglasiti da živimo u uvjetima tržišne ekonomije pa se od Općine ne može očekivati rješavanje gospodarskih i socijalnih problema izgradnjom tvornica i otvaranjem radnih mjesta u proizvodnji, a kako se radilo u nekim prošlim vremenima. Na Općini je da sukladno zakonskim i proračunskim mogućnostima stvori neophodne uvjete za jačanje lokalnog gospodarstva i kvalitete života građana. Navedeno se ostvaruje kroz poboljšanje komunalne i poduzetničke infrastrukturu, provođenje različitih poticajnih mjera, očuvanje prirodnih resursa i jačanje društvene i socijalne kohezije, temeljenih na povjerenju. Tako iz vizije razvoja proizlaze sljedeći prioriteti razvoja.

U nastavku su opisane osnovne značajke definiranih prioriteta razvoja Općine Raša u mandatnom razdoblju 2021.-2025.

Prioritet 1 – Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva

Razvoj konkurentnog gospodarstva ovisi o nizu čimbenika na koje Općina Raša, u skladu sa svojim ograničenim proračunskim mogućnostima i zakonskim ovlastima može utjecati. Zato je neophodno identificirati smjernice gospodarskog razvoja koji će biti usklađen s mogućnostima, željama i potrebama svih društvenih grupa. Predmetni strateški prioritet rezultat je analize stanja svih relevantnih čimbenika gospodarskog razvoja i razvoja gospodarstva po načelima održivog razvoja. Za održivi razvoj gospodarstva potrebno je raditi na poboljšanju poslovnog okruženja kroz aktivnosti i mjere koje podrazumijevaju jačanje osnovne poduzetničke infrastrukture (poslovne zone, poduzetnički inkubatori i sl.), razvijenu osnovnu infrastrukturu (komunalnu i prometnu), konkurentno tržište rada, učinkovitu lokalnu javnu upravu, programe poticanja razvoja poduzetništva i obrtništva, poticanje umrežavanja poduzetnika s ciljem stvaranje usluga i proizvoda veće dodane vrijednosti i/ili zajedničkog nastupa na tržištu, privlačenje novih investicija i dr. Osim razvoja poduzetničke infrastrukture i stvaranja pozitivnog poslovnog okruženja u promišljanju razvoja potrebno je uvažavati ne samo ekonomske, već i socijalne i okolišne kriterije. Ovo je posebno važno u manjim sredinama i prostorima s bogatom i očuvanom prirodnom baštinom i prirodnim resursima kao što je slučaj Općine Raša, gdje su ovi resursi osnova budućeg razvoja.

Za daljnji održivi razvoj potrebna je divezifikacija lokalne ekonomije i ekonomska maksimizacija turističkog sektora kroz bolju suradnju s komplementarnim djelatnostima, lokalnim OPG-ovima, tradicijskim obrtima i organizacijama civilnog društva. S druge strane za održivu diverzifikaciju neophodno je povećati konkurentnost lokalnog tržišta rada, što se postiže efikasnim kombiniranjem poticajnih demografskih mjera i jačanjem suradnje s lokalnim poduzetnicima i relevantnim javnim tijelima.

U okviru Prioriteta 1 definiraju se sljedeći posebni ciljevi:

- ✓ Posebni cilj 1 – Diverzifikacija lokalnog gospodarstva
- ✓ Posebni cilj 2 – Sudjelovanje Općine Raša u razvoju lokalnog tržišta rada

Prioritet 2 – Poboljšanje infrastrukture, zaštita okoliša i unaprjeđenje kvalitete života građana

Preduvjet dugoročno održivog razvoja svake jedinice lokalne samouprave je efikasno upravljanje prostorom sukladno načelima održivosti, pri čemu je posebnu pozornost potrebno posvetiti prostornom planiranju, upravljanju općinskom imovinom i redovitom održavanju javnih dobara.

Kvalitetna društvena i komunalna infrastruktura preduvjet je učinkovitog i konkurentnog gospodarstva, te odgovarajuće razine kvalitete života građana. Suvremeni razvojni trendovi i način življenja zahtijevaju dodatna ulaganja u izgradnju neadekvatne i nedovoljno izgrađene komunalne infrastrukture, posebice prometa, sustava vodoopskrbe, odvodnje i sustava gospodarenja otpadom. Također, očekivana i potrebna razina kvalitete života građana, te zadovoljenje njihovih potreba zahtijeva ulaganja u izgradnju i obnovu infrastrukture u području odgoja i obrazovanja, zdravstva, kulture, socijalne skrbi, sigurnosti itd.

U okviru Prioriteta 2 definiraju se sljedeći posebni ciljevi:

- ✓ Posebni cilj 1 – Efikasno i održivo upravljanje prostorom i imovinom Općine Raša
- ✓ Posebni cilj 2 – Poboljšanje komunalne infrastrukture i usluga
- ✓ Posebni cilj 3 – Poboljšanje društvene infrastrukture i usluga
- ✓ Posebni cilj 4 – Razvoj civilnog društva
- ✓ Posebni cilj 5 – Demografski razvoj
- ✓ Posebni cilj 6 – Povećanje transparentnosti rada Općine Raša i društvenog povjerenja lokalne zajednice

Prioritet 3 – Zaštita i održiva valorizacija rudarske, industrijske, kulturne i prirodne baštine

Općina Raša u narednom razdoblju svoj društveni i gospodarski razvoj temelji na načelima održivog razvoja. Održivi razvoj podrazumijeva očuvanje okoliša i održivo korištenje prostora i raspoloživih resursa (prirodnih i kulturnih) koje je potrebno očuvati za buduće naraštaje.

Raša je prepoznata kao rudarski grad pa napušteni rudnici predstavljaju više od samih objekata. Rudarstvo je neodvojivi dio identiteta prostora i lokalne zajednice pa valorizacija ovih resursa ima snažan potencijal ne samo za razvoj turizma, nego lokalne ekonomije i društva u cijelosti.

Uz rudarsku baštinu, Općina Raša obiluje i resursima prirodne baštine, od kojih vrijedi izdvojiti deltu Raše, jedinstvene krajobrazne i plaže. Kao i kod kulturne baštine, modeli valorizacije prirodnih resursa moraju biti sukladni načelima održivog razvoja.

U okviru Prioriteta 3 definiraju se sljedeći posebni ciljevi:

- ✓ Posebni cilj 1 - Valorizacija rudarske baštine
- ✓ Posebni cilj 2 - Izgradnja i održavanje turističke infrastrukture
- ✓ Posebni cilj 3 – Očuvanje okoliša i prirodne baštine

3.1. MJERE PROVEDBENOG PROGRAMA

Mjera je skup međusobno povezanih aktivnosti i projekata kojom se izravno ili neizravno ostvaruje posebni cilj utvrđen u planu razvoja JLP(R)S.

Razlikujemo dvije osnovne vrste mjera kojima se izravno ostvaruje pojedini posebni cilj:

1. Reformske mjere: pod kojima podrazumijevamo provedbu aktivnosti i procesa koji će rezultirati određenim sistemskim promjenama i poboljšanjima koja imaju značajni utjecaj i dugotrajni učinak na funkcioniranje gospodarstva, unaprjeđenje strukture institucija, učinkovitije upravljanje i usmjerenije vođenje javne politike samoupravne jedinice. Ovim mjerama na odgovarajućem mjestu u predlošku za izradu provedbenog programa dodjeljujemo oznaku „R“.
2. Investicijske mjere: pod kojima podrazumijevamo provedbu programa/projekta za koje se očekuje da će donijeti korisne rezultate u smislu rasta i razvoja samoupravne jedinice, unutar opsega definiranih ciljeva. Ovim mjerama na odgovarajućem mjestu u predlošku za izradu provedbenog programa dodjeljujemo oznaku „I“.

Osim mjera kojima izravno doprinosimo provedbi posebnih ciljeva razlikujemo i mjere koje ne doprinose izravno ostvarenju posebnih ciljeva no neizravno podupiru provedbu reformskih i investicijskih mjera odnosno povezani posebni cilj.

Navedene mjere utvrđuju se za osiguravanje redovnog djelovanja upravnih tijela samoupravne jedinice odnosno za potrebe provedbe poslova koje, u skladu s odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i ukoliko je primjenjivo, odredbama drugih zakona, izvršavaju JLP(R)S u svom samoupravnom djelokrugu.

Takve mjere nazivamo „Ostale mjere“ i njima se na odgovarajućem mjestu u predlošku za izradu provedbenog programa dodjeljuje oznaka „O“.

Tablica 1: Pregled mjera Provedbenog programa

Prioritet	Posebni cilj	Mjera
Prioritet 1 – Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva	Posebni cilj 1 – Diverzifikacija lokalnog gospodarstva	Mjera 1.1.1. Izgradnja poduzetničke infrastrukture
		Mjera 1.1.2. Poticanje razvoja poljoprivrede
		Mjera 1.1.3. Poticanje sinergije turizma s drugim gospodarskim djelatnostima
	Posebni cilj 2 – Sudjelovanje Općine Raša u razvoju lokalnog tržišta rada	Mjera 1.2.1. Program stipendiranja srednjoškolaca i studenata za deficitarna zanimanja
Prioritet 2 – Pобољшanje infrastrukture, zaštita okoliša i unaprjeđenje kvalitete života građana	Posebni cilj 1 – Efikasno i održivo upravljanje prostorom i imovinom Općine Raša	Mjera 2.1.1. Usklađenost prostornog planiranja s potrebama razvoja
		Mjera 2.1.2. Održavanje imovine Općine Raša
	Posebni cilj 2 – Poboљшanje komunalne infrastrukture i usluga	Mjera 2.2.1. Izgradnja i održavanje sustava vodoopskrbe i odvodnje
		Mjera 2.2.2. Izgradnja i održavanje prometnica
		Mjera 2.2.3. Izgradnja i održavanje energetske infrastrukture i javne rasvjete
		Mjera 2.2.4. Održivo upravljanje otpadom
		Mjera 2.2.5. Poticanje poboljšanja EnU i korištenja OiE
	Posebni cilj 3 – Poboљшanje društvene infrastrukture i usluga	Mjera 2.3.1 Poboљшanje kvalitete i dostupnosti odgojno-obrazovnih programa

		Mjera 2.3.2. Izgradnja i održavanje sportske infrastrukture
		Mjera 2.3.3. Poboljšanje socijalnih, zdravstvenih i socio-zdravstvenih usluga
	Posebni cilj 4 – Razvoj civilnog društva	Mjera 2.4.1. Podrška radu udruga u kulturi
		Mjera 2.4.2. Podrška radu sportskih klubova i udruga
		Mjera 2.4.3. Podrška radu ostalim udrugama
	Posebni cilj 5 – Demografske mjere	Mjera 2.5.1. Pronatalitetne mjere
	Posebni cilj 6 – Povećanje transparentnosti rada Općine Raša i društvenog povjerenja lokalne zajednice	Mjera 2.6.1. Digitalizacija lokalne javne uprave
		Mjera 2.6.2. Visoka razina transparentnosti rada Općine Raša
Prioritet 3 – Zaštita i održiva valorizacija rudarske, industrijske, kulturne i prirodne baštine	Posebni cilj 1 - Valorizacija rudarske baštine	Mjera 3.1.1. Rekonstrukcija i uređenje prokopa Karlota
		Mjera 3.1.2. Izgradnja i opremanje muzeja totalitarizama
		Mjera 3.1.3. Završetak projekta „Arsia“
	Posebni cilj 2 - Izgradnja i održavanje turističke infrastrukture	Mjera 3.2.1. Izgradnja i održavanje šetnica, plaža, biciklističkih staza i vidikovaca
		Mjera 3.2.2. Održavanje i uređenje javnih zelenih i parkovnih površina iznad standarda
	Posebni cilj 3 – Očuvanje okoliša i prirodne baštine	Mjera 3.3.1. Uspostava cjelovitog sustava nadzora stanja u okolišu

3.2. OPIS MJERA I INDIKATORI

Prioritet 1 – Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva

Posebni cilj 1 – Diverzifikacija lokalnog gospodarstva

Mjera 1.1.1. Izgradnja poduzetničke infrastrukture

Na prostoru općine Raša smještena je poslovna zona Krapan. Planira se uređenje poslovne zone Krapan s ciljem razvoja tehnološko-inovacijskog inkubatora, te omogućavanja razvoja srednjeg i malog poduzetništva. Raspoloživa površina trebala bi zadovoljiti potrebe lokalnog poduzetništva za ovim tipom poduzetničke infrastrukture. Proizvodno-poslovna zona Krapan nije infrastrukturno opremljena pa ju je u programskom razdoblju potrebno infrastrukturno opremiti. Infrastruktura mora odgovarati potrebama poduzetnika različitih proizvodnih i prerađivačkih djelatnosti.

S ciljem stavljanja u funkciju Poslovne zone Krapan potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:

- ✓ Riješiti imovinski-pravne odnose,
- ✓ Dovršiti izradu potrebne projektno-tehničke dokumentacije,
- ✓ Ishodovati potrebne dozvole za početak izgradnje infrastrukture i početak rada poslovne zone,
- ✓ Izgraditi potrebnu infrastrukturu,
- ✓ Izraditi i implementirati plan aktivacije Poslovne zone Krapan.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Kapacitet poduzetničke infrastrukture	0 m ²	5.000 m ²
Kapacitet poduzetničkih inkubatora	0 m ²	1.200 m ²
Broj poduzetnika	/	/

Mjera 1.1.2. Poticanje razvoja poljoprivrede

Za razvoj poljoprivrede osnovu predstavljaju poticaji poljoprivrednicima, poticaji za revitalizaciju tradicijskih poljoprivrednih proizvoda, proaktivna pomoć u uspostavi suradnji s drugim gospodarskim djelatnostima (prvenstveno turizmom i ugostiteljstvom).

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj prepoznatljivih tradicijskih poljoprivrednih proizvoda	0	2
Broj poljoprivrednih gospodarstava	123	130

Mjera 1.1.3. Poticanje sinergije turizma s drugim gospodarskim djelatnostima

Zahvaljujući izgradnji i poboljšanju turističke infrastrukture, te jačanju privatne inicijative, razvoj Raše sve se više oslanja na razvoj turizma. Danas u turističkoj ponudi prevladava standardna ponuda sunca, mora i plaže uz dodatne aktivnosti koje priliče ljetnoj sezoni. Tako turizam, kao i u ostalim jadranskim destinacijama, karakterizira izrazita sezonalnost, pa trajanje turističke sezone gotovo u potpunosti ovisi o atmosferskim prilikama i rasporedu kalendara blagdana. Uzimajući u obzir sve resurse kojima Raša raspolaže u mandatnom razdoblju nužno je pristupiti diferencijaciji turističke ponude kroz bolju suradnju svih gospodarstvenika i stvaranju novih turističkih proizvoda. Općina će u suradnji s TZ Općine Raša kreirati nove programe poticanja suradnje lokalnih poduzetnika, obrtnika i poljoprivrednika s turističkim sektorom.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj poduzetnika i obrtnika	/	/
Broj poljoprivrednih gospodarstava	123	130
Trajanje turističke sezone (u danima)	100	120

Broj turističkih dolazaka	295.029	390.000
Broj turističkih noćenja	38.558	48.000

Prioritet 1 – Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva

Posebni cilj 2 – Sudjelovanje Općine Raša u razvoju lokalnog tržišta rada

Mjera 1.2.1. Program stipendiranja srednjoškolaca i studenata za deficitarna zanimanja

Kroz suradnju s poduzetnicima izraditi će se program zajedničkog stipendiranja deficitarnih zanimanja srednjoškolaca i studenata. Programom će se utvrditi visina mjesečne/godišnje stipendije i udio participacije Općine. Ovim pristupom poduzetnici već u fazi formalnog obrazovanja izgrađuju buduće zaposlenike, što im donosi značajne financijske uštede i stabilnost poslovanja. Benefiti Općine Raša ogledaju se kroz ostanak mladih u svom mjestu i jačanje fiskalnog kapaciteta kroz povećanje porezne baze.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj korisnika novih stipendijskih programa za deficitarna zanimanja	0	10
Broj zaposlenih	/	/

Prioritet 2 – Poboljšanje infrastrukture, zaštita okoliša i unaprjeđenje kvalitete života građana

Posebni cilj 1 – Efikasno i održivo upravljanje prostorom i imovinom Općine Raša

Mjera 2.1.1. Usklađenost prostornog planiranja s potrebama razvoja

Za dugoročni rast i razvoj neophodno je efikasno upravljanje prostorom sukladno načelima održivosti, pri čemu je posebnu pozornost potrebno posvetiti prostornom planiranju, upravljanju općinskom imovinom i redovitom održavanju javnih dobara. U mandatnom razdoblju Općina će nastaviti s aktivnostima usklađivanja prostorno-planskih dokumenata s potrebama razvoja. U 2022. godini planirana se sredstva za izradu Urbanističkog plana uređenja naselja Raša i s tim u vezi III. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Raša. U mandatnom razdoblju očekuje se izrada do tri urbanistička plana uređenja.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj izrađenih UPU-a	4	7

Mjera 2.1.2. Održavanje imovine Općine Raša

Redovno održavanje i optimalna valorizacija Općinske imovine u funkciji su odgovornog upravljanja javnom imovinom i stjecanju proračunskih prihoda Općine. Općina Raša u svome vlasništvu ima 83 stana i 77 poslovnih prostora. Očekivane aktivnosti u mandatnom razdoblju su: rješavanje imovinsko-pravnih odnosa s ciljem aktivacije imovine, efikasnog upravljanja javnom imovinom, poboljšanja redovnog održavanja objekata i dr.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj održavanih objekata i imovine	160	169

Prioritet 2 – Poboljšanje infrastrukture, zaštita okoliša i unaprjeđenje kvalitete života građana

Posebni cilj 2 – Poboljšanje komunalne infrastrukture i usluga

Mjera 2.2.1. Izgradnja i održavanje sustava vodoopskrbe i odvodnje

Trenutno je u pripremi projekt aglomeracije kojim će se riješiti potrebe odvodne infrastrukture na području Labinštine. Početak provedbe projekta očekuje se krajem 2023. godine, a završetak krajem 2025. godine. Projektom je predviđena instalacija novog pročistača otpadnih voda na području općine i priključak svih objekata na sustav odvodnje. Mjerom je predviđeno i redovito održavanje sustava vodoopskrbe.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Pokrivenost područja općine vodoopskrbom	95%	100%
Pokrivenost područja općine odvodnjom	80%	100%

Mjera 2.2.2. Izgradnja i održavanje prometnica

Općina će nastaviti s aktivnostima izgradnje novih nerazvrstanih cesta, te tekućeg i investicijskog održavanja nerazvrstanih cesta. Od 2023. planira se izgradnja ceste Brovinje – Skitača. U suradnji s nadležnim županijskim i državnim tijelima Općina će poticati sanaciju postojećih i izgradnju novih razvrstanih cestovnih prometnica, povećanje sigurnosti u prometu kroz instalaciju usporivača i sigurnosnu signalizaciju.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnika 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Duljina nerazvrstanih cesta	/	/
Duljina razvrstanih cesta	/	/
Broj osiguranih pješačkih prijelaza i „crnih točaka“ u prometu	/	/

Mjera 2.2.3. Izgradnja i održavanje energetske infrastrukture i javne rasvjete

Područje općine je elektrificirano i kapaciteti zadovoljavaju energetske potrebe gospodarstva i građana, a HEP provodi redovne aktivnosti održavanja i investicija u poboljšanje elektro-energetske infrastrukture. U mandatnom razdoblju predviđeno je ulaganje u javnu rasvjetu na području općine Raša (zamjena postojeće rasvjete energetski učinkovitom LED rasvjetom i povećanje prostora pod javnom rasvjetom).

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj novih rasvjetnih tijela	/	/
Broj zamijenjenih rasvjetnih tijela	/	/

Mjera 2.2.4. Održivo upravljanje otpadom

Mjera podrazumijeva nastavak dobre prakse efikasnog upravljanja otpadom unaprjeđenje kvalitete ove usluge kroz poboljšanje suradnje s komunalnim poduzećem 1. MAJ d.o.o., te permanentnu edukaciju stanovništva i gospodarstva o smanjenju proizvodnje otpada, važnosti odvajanja otpada i ponovne uporabe.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Godišnja količina prikupljenog otpada	/	/
Godišnja količina odvojeno prikupljenog otpada	/	/

Mjera 2.2.5. Poticanje poboljšanja EnU i korištenja OiE

Općina Raša u mandatnom razdoblju planira poticati lokalne poduzetnike i građane da u što većoj mjeri koriste OiE i poboljšaju EnU objekata u kojima borave/rade. Većina predviđenih aktivnosti odnosi se na diseminaciju informacija o mogućnosti korištenja bespovratnih sredstava iz izdašnih EU fondova.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj projekata poboljšanja EnU	0	10
Broj projekata korištenja OiE	0	10

Prioritet 2 – Poboljšanje infrastrukture, zaštita okoliša i unaprjeđenje kvalitete života građana

Posebni cilj 3 – Poboljšanje društvene infrastrukture i usluga

Mjera 2.3.1 Poboljšanje kvalitete i dostupnosti odgojno-obrazovnih programa

U mandatnom razdoblju Općina će nastaviti provoditi redovne programe potpore radu Dječjih Vrtića, Osnovne škole, te stipendiranja izvrsnih učenika i studenata. Općina financijski podupire brojne aktivnosti poboljšanja kvalitete odgoja i obrazovanja, a ističu se sljedeće: sufinanciranje ekonomske cijene vrtića, sufinanciranje dnevnog boravka za učenika (prosječno 56 učenika), sufinanciranje nabave školskog i radnog materijala za učenike osnovnih škola koji imaju prebivalište na području Općine Raša (300 kuna po svakom učeniku – 160 do 180 učenika godišnje), provođenje aktivnosti Olimpijada osnovnih škola, podrška radu Saveza Društva naša djeca Hrvatske. Za učeničke izdvaja se po 500 kn (20 učenika), a za studentske 700 kn mjesečno (prosječno 45 studenata).

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj djece u dječjim vrtićima	72	95
Broj djece u osnovnim školama	170	180
Broj korisnika učeničkih stipendija	20	25
Broj korisnika studentskih stipendija	45	45

Mjera 2.3.2. Izgradnja i održavanje sportske infrastrukture

U mandatnom razdoblju Općina će nastaviti s provedbom programa redovnog održavanja postojeće sportsko-rekreacijske infrastrukture i pomoći u radu sportskih klubova i udruga. Prioritetni projekt predstavlja uređenje i rekonstrukcija sportskog kompleksa "Braća Privrat" u Raši. Projekt se odnosi na rekonstrukciju sportskog kompleksa (s dječjim igralištem, boćalištem, košarkaškim i rukometnim igralištem, te

igralištem za veliki nogomet) u postojećim gabaritima. Ishodovana je građevinska dozvola i namjera je projekt kandidirati na natječajima za bespovratna sredstva.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj novih sportskih terena/sadržaja	0	5

Mjera 2.3.3. Poboljšanje socijalnih, zdravstvenih i socio-zdravstvenih usluga

Općina provodi redovite socijalne programe pomoći ugroženim skupinama društva; djeci, umirovljenicima, osobama s niskim imovinskim statusom i sl. Osim izravnih pomoći u novcu i/li naravi, sufinanciraju se autobusne karte za umirovljenike na relaciji Raša-Labin-Rabac (mjesečno oko 6-10 umirovljenika), prosinačke svečanosti za najmlađe i dr. Općina također financira poboljšanje kvalitete zdravstvenih usluga kroz sufinanciranje dijagnostičkih i terapijskih medicinskih usluga.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj korisnika socijalnih mjera	700	750

Prioritet 2 – Poboljšanje infrastrukture, zaštita okoliša i unaprjeđenje kvalitete života građana

Posebni cilj 4 – Razvoj civilnog društva

Mjera 2.4.1. Podrška radu udruga u kulturi

Lokalni identitet nastajao je kroz razvoj kulture, jezika, pisma, tradicije i običaja. Danas se na ovim povijesnim i kulturnim temeljima razvijaju brojne kulturne manifestacije i

događanja. U narednom razdoblju potrebno je očuvati i promicati bogatu nematerijalnu baštinu koja predstavlja jedinstveni identitet Raše, a podrazumijeva: aktivno sudjelovanje u kreiranju novih manifestacija i događanja, te promocije lokalnog identiteta.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj kulturnih manifestacija i događanja	3	5
Broj udruga u kulturi	2	3
Broj članova udruga u kulturi	/	/

Mjera 2.4.2. Podrška radu sportskih klubova i udruga

Mjerom je predviđeno financiranje klubova i udruga u sportu. Redovito, putem javnog natječaja sufinanciraju se programi udruga u sljedećim područjima: nogomet, stolni tenis, boćanjem sportski ribolov, sportsko jedrenje, judo. Godišnje se sufinanciraju programi 9 udruga. Proračunom je predviđena je i stavka za potpore udrugama temeljem jednokratnih potpora, prema zahtjevima.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj sportskih klubova i udruga	9	10
Broj članova sportskih klubova i udruga	/	/

Mjera 2.4.3. Podrška radu ostalih udruga i organizacija

Općina Raša osigurava potrebna sredstva i podupire rad brojnih udruga i organizacija iz ostalih područja društvenog i/ili gospodarskog interesa. Tako se putem javnih natječaja sufinanciraju programi udruga povezanih s očuvanjem biološke i ekološke ravnoteže prirodnih staništa divljači, promicanja i popularizacije njegovanja lovačke etike i običaja, unapređenja i razvoja pčelarstva, širenjem znanja i popularizacije iz

oblasti gljivarstva i ljekovitog bilja te širenjem znanja i popularizacije iz oblasti vinogradarstva i vinarstva (prosječno 5 udruga). Zatim se putem natječaja podupire rad udruga koji se tiču očuvanja i njegovanja antifašističke tradicije, te očuvanja i promicanja vrijednosti Domovinskog rata (prosječno 3 udruge). Uz navedene, podupire se rad humanitarnih i drugih udruga i organizacija civilnog društva.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj ostalih udruga	11	12
Broj članova ostalih udruga	/	/

Prioritet 2 – Poboljšanje infrastrukture, zaštita okoliša i unaprjeđenje kvalitete života građana

Posebni cilj 5 – Demografske mjere

Mjera 2.5.1. Pronatalitetne mjere

Općina Raša već provodi poticajne mjere pronatalitetne politike kroz izravne novčane pomoći za novorođenu djecu, sufinanciranje ekonomske cijene dječjeg vrtića i druge modele socijalnih transfera. U mandatnom razdoblju Općina će poboljšati i uskladiti navedene mjere s najavljenim nacionalnim demografskim i pronatalitetnim mjerama, a sukladno proračunskim mogućnostima.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnika 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj živorođene djece (godišnje)	25	32

Prioritet 2 – Poboljšanje infrastrukture, zaštita okoliša i unaprjeđenje kvalitete života građana

Posebni cilj 6 – Povećanje transparentnosti rada Općine Raša i društvenog povjerenja lokalne zajednice

Mjera 2.6.1. Digitalizacija lokalne javne uprave

U mandatnom razdoblju Općina će implementirati nova tehnološka rješenja za povećanje broja javnih usluga građanima i poduzetnicima koje se mogu obaviti bez fizičkog dolaska u prostorije Općine (izdavanje suglasnosti, izjava, potvrda; zaprimanje i obrada zahtjeva i sl.). U okviru ove mjere predviđene su aktivnosti nabave informatičke opreme, novih računalnih programa i IT rješenja, te edukacije zaposlenika Općine s ciljem stjecanja dodatnih informatičkih znanja i vještina.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnika 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj digitaliziranih javnih usluga	1	10
Broj zaposlenika s nadograđenim digitalnim i informatičkim vještinama	0	7

Mjera 2.6.2. Visoka razina transparentnosti rada Općine Raša

S ciljem stvaranja povjerenja i društvene kohezije, Općina Raša će u skladu s raspoloživim zakonskim i administrativnim mogućnostima, kontinuirano raditi na povećanju transparentnosti rada Općinske uprave. Posebno transparentnosti donošenja odluka, proračuna Općine i ostalih važnih aktivnosti. Predviđene aktivnosti odnose se na redovno izvještavanje javnosti, diseminaciju informacija o procedurama izrade proračuna i njegovog sadržaja, povećanja transparentnosti troškova, održavanja javnih rasprava i sl.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnika 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Vrijednost indeksa otvorenosti proračuna	5	5
Broj javnih rasprava	1	5

Prioritet 3 – Zaštita i održiva valorizacija rudarske, industrijske, kulturne i prirodne baštine

Posebni cilj 1 - Valorizacija rudarske baštine

Mjera 3.1.1. Rekonstrukcija i uređenje prokopa Karlota

Projekt na jedinstven način integrira napušteni potkop Karlota, urbanu cjelinu Raše kao rudarskog gradića i nematerijalnu rudarsku baštinu. Tako se kroz projekt namjerava urediti prostor potkopa Karlota, restaurirati sačuvani rudarski strojevi i oprema unutar potkopa i educirati lokalno stanovništvo kao interpretatore rudarske baštine. Provedbom navedenih aktivnosti rudarski potkop Karlota prenamijenio bi se u atraktivni cjelogodišnji turistički proizvod Raše, Labinštine, Istre i Hrvatske.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj obnovljenih objekata	0	2
Trajanje turističke sezone (u danima)	100	120
Broj turističkih dolazaka	295.029	390.000
Broj turističkih noćenja	38.558	48.000

Mjera 3.1.2. Izgradnja i opremanje muzeja totalitarizama

Projekt se organski naslanja na valorizaciju potkopa Karlota, a usmjeren je na valorizaciju nematerijalne rudarske baštine, sadržane u prilagodbi egzistencije rudara pod različitim političkim i institucionalnim sustavima. U suvremenom dobu galopirajućih totalitarnih ideja pod krinkom populizma, neophodno je ljude svih uzrasta upoznati sa pogubnim gospodarskim i društvenim posljedicama pristajanja na populizam.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj izgrađenih objekata	0	1
Broj novih kulturno-turističkih sadržaja	0	5
Trajanje turističke sezone (u danima)	100	120
Broj turističkih dolazaka	295.029	390.000
Broj turističkih noćenja	38.558	48.000

Mjera 3.1.3. Završetak projekta „Arsia“

Općina je prije više godina započela s valorizacijom rudarske baštine. Stoga se sve dosadašnje aktivnosti obnove i uređenja objekata, te stvorenih kulturno-turističkih sadržaja objedinjuju u integrirani projekt „Arsia“. Isti u narednom razdoblju podrazumijeva aktivnosti:

- ✓ Sanacije i rekonstrukcije zgrade nekadašnje kino dvorane na trgu u Raši, s ciljem pretvaranja prostora u multifunkcionalni, kao nastavak na mali muzej rudarstva „Kovarska kuća Arsia“,
- ✓ Sanacija i uređenje zgrade nekadašnje toplane - Nakon sanacije, zgradu preurediti u info punkt sa sadržajima vezanim uz pripremu posjetitelja za ulaz u rudnik Karlota, promociju rudarske baštine, suvenirnicom, te ostalim pratećim sadržajima,
- ✓ Rekonstrukcija i uređenje dimnjaka nekadašnje toplane u Raši,
- ✓ Nove manifestacije i događanja povezani s nematerijalnom rudarskom baštinom.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj uređenih objekata	0	3
Broj novih kulturno-turističkih sadržaja	0	7
Trajanje turističke sezone (u danima)	100	120
Broj turističkih dolazaka	295.029	390.000
Broj turističkih noćenja	38.558	48.000

Prioritet 3 – Zaštita i održiva valorizacija rudarske, industrijske, kulturne i prirodne baštine

Posebni cilj 2 - Izgradnja i održavanje turističke infrastrukture

Mjera 3.2.1. Izgradnja i održavanje šetnica, plaža, biciklističkih staza i vidikovaca

Turizam postaje sve značajnija gospodarska djelatnost Raše pa o uspjehu turističke sezone ovise brojni lokalni poduzetnici i građani, bez obzira ostvaruju li primarni prihod od turizma i ugostiteljstva, ili neke od komplementarnih i izravno nekomplementarnih djelatnosti. Stoga je održavanje postojeće javne turističke infrastrukture i izgradnja nove, svakako prioritet ulaganja i proračunske potrošnje. Izgradnja i uređenje postojećih i izgradnja novih plaža i sunčališta, uređenje trgova, šetnica, tek je dio aktivnosti povezanih s ulaganjem u razvoj javne turističke infrastrukture. Za turističku ponudu koriste se i druga javna dobra, poput, biciklističkih i pješačkih staza, vidikovaca, sportskih igrališta, itd. Premda se značajan broj navedenih društvenih sadržaja financira u okviru drugih mjera, važno je istaknuti potrebu ulaganja u ove sadržaje i kroz prizmu razvoja turizma. Dakle, u okviru predmetne mjere provode se aktivnosti pokrivene drugim mjerama ulaganja u društvenu infrastrukturu i aktivnosti izravnog ulaganja u nove turističke sadržaje.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnika 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Broj uređenih plaža	2	5
Broj javnih objekata namijenjenih turističkim sadržajima	3	8
Duljina biciklističkih i pješačkih staza	/	/
Broj uređenih vidikovaca	0	3
Trajanje turističke sezone (u danima)	100	120
Broj turističkih dolazaka	295.029	390.000
Broj turističkih noćenja	38.558	48.000

Mjera 3.2.2. Održavanje i uređenje javnih zelenih i parkovnih površina iznad standarda

Redovno održavanje i optimalna valorizacija Općinske u funkciji su odgovornog upravljanja javnom imovinom i stjecanju proračunskih prihoda Općine. Raša u narednom razdoblju treba postati prepoznatljiva turistička destinacija pa je osim za potrebe lokalnog stanovništva neophodno održavanje javnih površina iznad hrvatskog standarda. Predviđene aktivnosti su:

- ✓ Održavanje objekata i imovine u vlasništvu Općine,
- ✓ Održavanje i uređenje zelenih javnih površina,
- ✓ Održavanje i uređenje parkovnih površina,
- ✓ Nabava komunalne opreme i sl.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Površina održanih objekata i imovine	/	/
Površina održanih zelenih javnih površina	/	/
Površina održanih parkovnih površina	/	/

Prioritet 3 – Zaštita i održiva valorizacija rudarske, industrijske, kulturne i prirodne baštine

Posebni cilj 3 – Očuvanje okoliša i prirodne baštine

Mjera 3.3.1. Uspostava cjelovitog sustava nadzora stanja u okolišu

Premda već postoje alati i aktivnosti nadzora stanja u okolišu, Općina u narednom razdoblju planira implementirati digitalni integrirani sustav mjerenja i praćenja stanja u okolišu. Cilj je očuvanje okoliša i bioraznolikosti, a uključuje aktivnosti praćenja stanja u okolišu, sprječavanja onečišćenja okoliša i mora.

Predviđeni rok provedbe mjere je mandat načelnice 2021.-2025.

Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost 2025.
Kvaliteta zraka	Visoka kvaliteta	Visoka kvaliteta
Čistoća mora	Visoka čistoća	Visoka čistoća

4. INDIKATIVNI FINANCIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU MJERA, AKTIVNOSTI I PROJEKATA

Za ostvarenje posebnih ciljeva definiranih Provedbenim programom potrebno je osigurati dostatna financijska sredstva.

Potrebna sredstva osigurati će se iz proračuna Općine Raša i bespovratnim sredstvima iz EU fondova. Sukladno najavama resornog ministarstva i financijskim kapacitetima NPOO-a 2021.-2026. i VFO-a 2021.-2027. u narednom razdoblju Republici Hrvatskoj je na raspolaganju više od 24,2 milijarde eura pa će se većina investicijskih i reformskih aktivnosti financirati iz ovih izvora.

Za dio aktivnosti definiranih mjera sredstva će osigurati javna tijela pod čijom su ingerencijom (npr. za razvrstane ceste HC i ŽUC).

Projekcije rasta proračunskih prihoda i mogućnosti korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova, oslanjaju se na sredstva iz izvornog proračuna Općine odnosno prihoda od poslovanja. Tako predmetni Program gotovo u cijelosti obuhvaća cijeli proračun i transparentno je povezan sa svim tekućim i kapitalnim izdacima proračuna.

Procijenjeni trošak provedbe mjera izravno je vezan na proračunske rashodovne pozicije, a iste su prikazane kao izvori financiranja mjera, aktivnosti i projekata.

Razdoblje provedbe odnosno mandatno razdoblje obuhvaća sljedeća proračunska razdoblja:

- ✓ 2022.,
- ✓ 2023.,
- ✓ 2024.,
- ✓ 2025.,

U tablici 2 prikazano je očekivano kretanje proračunskih prihoda od poslovanja i ukupnih rashoda i izdataka u mandatnom razdoblju

Tablica 2: Očekivano kretanje proračunskih prihoda od poslovanja i ukupnih rashoda i izdataka u mandatnom razdoblju

Godine	2022	2023	2024	2025
Prihodi od poslovanja	13.385.000	17.005.000	17.704.000	16.031.333
Rashodi i izdaci	19.685.000	18.185.000	17.674.000	18.514.667

Prikazani proračunski prihodi i rashodi jednaki su projekcijama planiranog proračuna za 2022. godinu i projekcijama za 2023. i 2024. godinu. Iznos proračuna u 2025. godini predstavlja konzervativnu procjenu nultog rasta u odnosu na 2024. godinu.

Negativna neto razlika prihoda od poslovanja i ukupnih rashoda i izdataka, financira se kreditnim zaduženjem, proračunskim uštedama prethodnih razdoblja i bespovratnim sredstvima nacionalnih javnih tijela i fondova, te EU fondova.

U tablici 3 prikazani su troškovi programskih mjera tijekom mandatnog razdoblja.

Tablica 3: Troškovi programskih mjera tijekom mandatnog razdoblja

MJERE	2022	2023	2024	2025
Mjera 1.1.1. Izgradnja poduzetničke infrastrukture	200.000,00	250.000,00	2.229.000,00	5.201.000,00
Mjera 1.1.2. Poticanje razvoja poljoprivrede	40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00
Mjera 1.1.3. Poticanje sinergije turizma s drugim gospodarskim djelatnostima	57.000,00	65.000,00	65.000,00	65.000,00
Mjera 1.2.1. Program stipendiranja srednjoškolaca i studenata za deficitarna zanimanja	0,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00
Mjera 2.1.1. Usklađenost prostornog planiranja s potrebama razvoja	380.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00
Mjera 2.1.2. Održavanje imovine Općine Raša	1.945.000,00	1.545.000,00	1.075.000,00	1.075.000,00
Mjera 2.2.1. Izgradnja i održavanje sustava vodoopskrbe i odvodnje	75.000,00	75.000,00	75.000,00	75.000,00
Mjera 2.2.2. Izgradnja i održavanje prometnica	745.000,00	2.200.000,00	2.250.000,00	700.000,00
Mjera 2.2.3. Izgradnja i održavanje energetske infrastrukture i javne rasvjete	785.000,00	770.000,00	770.000,00	770.000,00
Mjera 2.2.4. Održivo upravljanje otpadom	544.783,86	555.000,00	555.000,00	555.000,00
Mjera 2.2.5. Poticanje poboljšanja EnU i korištenja OiE	20.000,00	20.000,00	0,00	0,00
Mjera 2.3.1. Poboljšanje kvalitete i dostupnosti odgojno-obrazovnih programa	2.222.230,00	2.205.000,00	2.275.000,00	2.275.000,00
Mjera 2.3.2. Izgradnja i održavanje sportske infrastrukture	4.750.000,00	1.000.000,00	800.000,00	
Mjera 2.3.3. Poboljšanje socijalnih, zdravstvenih i socio-zdravstvenih usluga	387.000,00	376.000,00	380.000,00	380.000,00

Mjera 2.4.1. Podrška radu udruga u kulturi	90.000,00	95.000,00	95.000,00	95.000,00
Mjera 2.4.2. Podrška radu sportskih klubova i udruga	465.000,00	500.000,00	500.000,00	50.000,00
Mjera 2.4.3. Podrška radu ostalim udrugama	153.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00
Mjera 2.5.1. Pronatalitetne mjere	70.000,00	75.000,00	85.000,00	100.000,00
Mjera 2.6.1. Digitalizacija lokalne javne uprave	220.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00
Mjera 2.6.2. Visoka razina transparentnosti rada Općine Raša	2.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00
Mjera 3.1.1. Rekonstrukcija i uređenje prokopa Karlota	475.000,00	1.000.000,00	800.000,00	15.000.000,00
Mjera 3.1.2. Izgradnja i opremanje muzeja totalitarizama	0,00	700.000,00	1.300.000,00	20.000.000,00
Mjera 3.1.3. Završetak projekta „Arsia“	850.000,00	500.000,00	0,00	2.000.000,00
Mjera 3.2.1. Izgradnja i održavanje šetnica, plaža, biciklističkih staza i vidikovaca	430.000,00	400.000,00	400.000,00	400.000,00
Mjera 3.2.2. Održavanje i uređenje javnih zelenih i parkovnih površina iznad standarda	1.260.000,00	1.200.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00
Mjera 3.3.1. Uspostava cjelovitog sustava nadzora stanja u okolišu	50.000,00	102.000,00	370.000,00	520.000,00
UKUPNO	16.216.013,86	14.203.000,00	15.894.000,00	51.131.000,00

Općina Raša za najveći broj investicijskih i reformskih aktivnosti namjerava koristiti bespovratna sredstva iz nacionalnih i/ili EU fondova. Posebno kad je riječ o financijski zahtjevnim projektima valorizacije rudarske baštine i izgradnje poduzetničke infrastrukture. Očekivani udio sufinanciranja za navedene kapitalne projekte iznosi 85,0% prihvatljivih troškova.

4. OKVIR ZA PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

Provedba Programa kompleksan je i zahtjevan proces. Za njegovo provođenje potrebno je imenovati provedbeno tijelo unutar lokalne javne uprave, definirati mehanizme provedbe, izraditi financijski plan financiranja predviđenih aktivnosti, definirati postupke praćenja i evaluacije programa i projekata, te osigurati redovito informiranje javnosti.

Najvažniju ulogu u provedbi imaju načelnik i Radni tim za provedbu Programa, a njegovu osnovu čine ključni članovi Radnog tima koji je sudjelovao u izradi predmetnog Provedbenog programa.

Procedure i rokovi praćenja i izvještavanja o provedbi Provedbenog programa propisani su Pravilnikom/Uputama kojim je određeno da se izrađuje polugodišnje i godišnje izvješće.

Tablica 4: Okvir za praćenje i izvještavanje

Izvešće	Izrađuje	Rok podnošenja	Dostavlja se
Polugodišnje i godišnje izvješće	Voditelj radnog tima	Polugodišnje izvješće – 31.07. tekuće godine Godišnje izvješće – 31.01. naredne godine	Načelnici Općine

Osnovu izrade godišnjih izvješća o provedbi Programa čine rezultati nadzora i evaluacije. Za nadzor i evaluaciju potrebno je identificirati indikatore ostvarenja mjera, prioriteta i ciljeva, a isti su već prethodno identificirani.

Uzimajući u obzir metodologiju izrade i specifičnosti jedinica lokalne samouprave definirane su sljedeće skupine indikatora:

- ✓ stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera,
- ✓ ostvareni rezultati i učinak na razvoj,
- ✓ učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava.

Provedbenim programom definiran je veliki broj različitih razvojnih mjera i aktivnosti pa je potrebno izraditi bazu podataka koja će sadržavati sve relevantne informacije i podatke provedenih aktivnosti. Upravljanje bazom podataka je u djelokrugu rada

Radnog tima. Podaci i informacije baze podataka zapravo su vrijednosti indikatora učinka pojedinih aktivnosti unutar razrađenih mjera.

Obzirom da su mjere detaljno razrađene, najveći broj indikatora već je definiran. Na Radnom timu ostaje da mjeri učinke provedbe mjera, aktivnosti i projekata, a njihove vrijednosti unosi u bazu podataka.